

duurzaamplus.nl

zelfstandig, onafhankelijk en ter zake

Praktijkproefboerderij Nij Bosma Zathe: boer legt initiatief duurzaamheid bij consument

Door Désirée Crommelin, 08/11/2011

“Duurzaamheid begint bij de consument, niet bij de producent, de boer!” Dit zegt Henk Jan ten Haken, bedrijfsleider van Nij Bosma Zathe, tijdens een rondleiding op deze praktijkproefboerderij voor melkveehouderij van de WUR (Wageningen University & Research centre) even buiten Leeuwarden.

Wil van consument is wet

Door het initiatief bij de consument te leggen, wijst Ten Haken de consument op zijn macht om druk uit te oefenen op de politiek. “En als de regering het dan wil, dan zijn wij, de boeren zo om. Dan moet wel iedereen de consequenties van dit principiële besluit onder ogen zien.” Er hangt namelijk wel een groen prijskaartje aan, want duurzaam produceren vraagt meer inzet, meer controles en monitoring, meer zekerheid en innovatie. Elders in de wereld is de consument al lang blij met melk en vraagt zich niet of nauwelijks af waar die vandaan komt.

“Die keuze voor de Westerse consument tussen ‘fabrieksmelk’ en ‘melk van de groene koe’ is luxe en dat kost geld.”

Gelukkige koe

Dit terugdringen van stress verbetert, net als bij de mens, de gezondheid van de koe. Het dringt het zo gewenste gebruik van antibiotica terug en de koe wordt ouder. “De kans dat de koe ouder wordt, betekent voor de boer dat hij langere tijd profijt heeft van haar melkproductie. Vergeet niet dat je de eerste twee jaar als ze nog te jong is om te kalveren, een jonge koe slechts in de kost hebt.”

Weidemelk

En die koe in de wei, is dat de groene oplossing? “Nee, dat is helemaal niet zo groen, maar heeft alles te maken met het imago”, luidt het ontnuchterende antwoord van de bedrijfsleider van Nij Bosma Zathe. “Onze coöperatie FrieslandCampina heeft voor dat imago van weidemelk zelfs geld over en betaalt boeren nu 0,5 cent per liter meer. Van die prijsverhoging merkt de consument in de winkel weinig. Ten Haken voorspelt dat het net zo zal gaan als met groene stroom. Daarvoor betaalt de consument ook niet graag meer. Dus wordt die nu met grijze stroom gemengd en komt zo bij de consument thuis. “Zo zie ik dat ook gebeuren met de weidemelk. Als er straks meer aanbod is dat vraag, wordt die gewoon gemengd met niet-weidemelk.” En de boeren? Die merken wel degelijk wat van deze prijsverhoging. “Dus volgend jaar gaan de koeien van Nij Bosma Zathe ook weer de wei in.” Duurzame boeren in de melkveehouderij is niet eventjes de koeien in de groene wei zetten. Het gaat erom nog beter en duurzamer voor de koeien te zorgen. Dat wil zeggen het terugdringen van stress voor de koe door haar meer ruimte en comfort in de stal te bieden en haar zelf het moment te laten kiezen, wanneer ze door de melkrobot gemolken wil worden.

Nij Bosma Zathe: duurzaamheid op boerderij

De praktijkproefboerderij Nij Bosma Zathe houdt zich bezig met innovatie, onderzoek en conceptontwikkeling in opdracht van het bedrijfsleven, ministeries of belangenorganisaties. “Duurzaamheid staat in alle processen die we onderzoeken of monitoren en in onze bedrijfsvoering op nummer 1, maar we zijn geen ecoboer” benadrukt haar bedrijfsleider. “We werken niet milieuvriendelijk en zijn energieneutraal met onze eigen vergisters, die ook nog eens stroom leveren aan huishoudens in het hier nabijgelegen Techum. Deze vergisters voeren we naast mest, afgekeurde landbouwproducten zoals uien, cacaodoppen of zelfs koekjeskrum.”

Robot in de wei

Ten Haken laat in de grote loopstal voor zijn 200 melkkoeien een paar praktijkproeven zien. Voor stalbouwers onderzoekt de proefboerderij bijvoorbeeld waterbedden voor de koe, diverse vormen voor de scheidingshekken en drinkbakken. Trots is de bedrijfsleider op de uitvinding van de weiderobot. Deze robot staat in de wei, kan daar op zonne- of windenergie draaien en is gemakkelijk te verplaatsen naar een andere wei. Het is twee in één: het biedt de koe vrijheid het moment te kiezen wanneer ze gemolken wil worden. En de boer kan aan de maatschappelijke wens voldoen van ‘koeien in de wei’ en krijgt hij ook nog eens voor zijn weidemelk meer geld van de coöperatie.

“Deze robot kan straks ingezet worden voor melkvee in natuurgebieden, waar je tot nu toe alleen slachtvee ziet grazen.”

Silicon Valley melkveehouderij

De WUR breidt Nij Bosma Zathe de komende jaren onder een nieuwe naam, Dairy Campus uit van vier naar ruim acht hectare tot haar Silicon Valley voor melkveehouderij. Op deze campus komen diverse R&D- faciliteiten voor de WUR en het bedrijfsleven.

www.nijbosmazathe.nl

Désirée Crommelin

©2011 duurzaamplus.nl

illustratie: Techum krijgt energie van Nij Bosma Zathe
(Foto ©Nij Bosma Zathe)